

Діана Слободян
студентка гр. ФМСзмп-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Федір Ткачик

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА ОФОРМЛЕННЯ: ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Інтеграція України у світове господарство та впровадження міжнародних норм і стандартів у галузі митної справи сприяють скороченню термінів та обсягів митних процедур, зокрема митного контролю, проте такі зміни не повинні вплинути на ефективність їх проведення, що зумовлює пошук нових підходів до організації та здійснення контрольних заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відтак особливої актуальності набуває така форма митного контролю, як проведення документальних перевірок суб'єктів ЗЕД після здійснення процедури митного оформлення, тобто перенесення значної частки контрольних заходів з митного кордону України до підприємств-суб'єктів ЗЕД. Процес реалізації таких заходів називають «митний пост-аудит», який передбачає, що частина контрольних заходів має здійснюватись після випуску товарів у вільний обіг на території України.

Завдяки стрімкому розвитку новітніх технологій, провідні країни світу реалізували максимальну автоматизацію митниць [1]. Оскільки Україна прагне повноцінного членства в ЄС, то її курс митної політики має бути спрямований в ефективне русло – на вдосконалення системи електронного документообігу на митницях. Адже спосіб електронного декларування здатен не лише мінімізувати час проведення митних процедур, а й боротися з корупцією, розвивати міжнародну співпрацю та взаємодіяти з інформаційними системами державних організацій країни. Електронна митниця є сукупною багатофункціональною системою, що поєднує інформаційно-комунікативні технології та механізми їх застосування [2, с. 120].

Цифровізація методики здійснення митного оформлення та контролю є пріоритетним аспектом митної реформи в країнах, що розвиваються. Не зважаючи на позитивні аспекти електронного декларування в Україні, в митній галузі воно ще не зовсім ідеальне. Низка митних процесів донині засновані на паперових документах, що цілком не відповідає сучасному технічному прогресу і ефективним світовим практикам [1].

Технологія електронної автономізації дає змогу одержати низку переваг:

- зменшення фізичного контакту між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та державними органами зводить до мінімуму корупційні ризики.
- автоматизувати і спростити процедури декларування для бізнесу.
- сформуванню ґрунтовніший погляд на діяльність підприємств з точки зору контролюючого органу.

За даними Всесвітньої митної організації в Європейському регіоні, загальна частка електронних митних декларацій перевищує 90%. Слід зазначити, що в країнах ЄС митне оформлення займає не більше 5 хвилин в 63% випадків і перевищує 1

годину в 9% випадків. Такі результати не можуть бути досягнуті без вагомого прогресу в діджиталізації митної справи та управлінні митними ризиками [3, с. 648].

Ключові процеси, що пов'язані з автоматизацією митного контролю і електронним декларуванням, будуть впроваджені в митних органах в інтерпретації наступних аспектів:

- автоматизація процедур оформлення митних декларацій;
- електронні перевірки внаслідок аналізу даних із облікових систем суб'єкта господарювання;
- отримання необхідних дозволів митного профілю в електронному вигляді;
- внесення коригувань до митних декларацій через механізми електронного декларування;
- автоматична ідентифікація кількості та обсягу митних процедур внаслідок аналізу і моніторингу ризиків;
- автоматичне завершення всіх процедур митного оформлення, а також, безпосередньо, випуск товарів.

Щодо захисту електронної інформації в інформаційних системах митних органів, то створено Комплексну систему захисту інформації та підсистему криптографічного захисту інформації ЄАІС. Ця система забезпечує захист державних інформаційних ресурсів в автоматизованих системах, що входять до складу ЄАІС, шляхом упровадження комплексу технічних, програмних, криптографічних, організаційних та інших заходів і засобів комплексної системи захисту інформації, спрямованих на забезпечення конфіденційності, цілісності, доступності, керованості інформації [4, с. 59].

Отже, ключовим і актуальним залишається завдання підвищення ефективності діяльності митних органів у сфері автоматизації процесів шляхом концентрації всіх зусиль на створення сприятливих умов для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, розвитку української е-митниці та апробації позитивного зарубіжного досвіду впровадження інформаційних систем і технологій у митну справу.

Список використаних джерел:

1. Угрин В. В. Діджиталізація митного контролю в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 47. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/2020>
2. Чернецька-Білецька Н. Б., Сєврук К. В. Спрощення процедур митного контролю за рахунок широкого впровадження електронного декларування. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля*. 2015. № 1 (218). С. 117–121.
3. Голинський Ю. О., Гриник І. Р. Митний контроль в Україні та напрями його вдосконалення. *Молодий вчений*. 2019. № 10 (74). С. 646–650.
4. Микуляк О. В., Стефанишин Р. І. Впровадження інформаційних технологій у митну практику України. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 4 (61). С. 53–66.